

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 223, 321, 327, 401, 413¹, 558, 560, 579,
589, 620, 621, 644 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO PAPILDYMO 141¹
STRAIPSNIU IR 589 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3220 3
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 313 STRAIPSNIO IR PRIEDO
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3262 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 223, 321, 327, 401, 413¹, 558, 560, 579, 589, 620, 621, 644 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo (toliau – ANK projektas), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso papildymo 141¹ straipsniu ir 589 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3220 3 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 313 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3262 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai (toliau kartu – įstatymų projektai) parengti: 1) siekiant užtikrinti asmenų, pranešusių apie galimai padarytą administracinį nusižengimą ir galimai patyrusių žalą dėl šio nusižengimo, teises būti procesiškai informuojamiems apie administracinio nusižengimo teisenos nutraukimą, kai teiseną nutraukiama ANK 591 straipsnio 1 punkte numatytu pagrindu (kai padaryta veika neturi administracinio nusižengimo požymių) ir apskūsti nutarimą dėl teisenos nutraukimo; 2) siekiant numatyti administracinę atsakomybę asmenims, neteisėtai patekusiems į saugomą objektą, kuriame yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto (parengta iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos gavus AB „Ignitis gamyba“ pateiktą informaciją); 3) siekiant sušvelninti administracinę atsakomybę už ANK 223 straipsnio 2 dalyje numatytą administracinį nusižengimą; 4) siekiant suderinti ANK nuostatas su Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymo pakeitimais, įsigaliojusiais 2020 m. gegužės 1 d.; 5) siekiant sudaryti galimybes Kalėjų departamentui prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 492 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo; 6) atsižvelgus į Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2017 m. vasario 21 d. rezoliucija Nr. S-52-438 (toliau – Ministro Pirmininko pavedimas), kurioje ministerijai prašoma neteikti ANK atskirų straipsnių pakeitimų projektų Vyriausybei, o parengtus ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, nustatyta tvarka suderintus projektus pateikti Teisingumo ministerijai, o Teisingumo ministerijai pavedama ministerijai parengtus ir suderintus ANK pakeitimo projektus apjungti ir pateikti Vyriausybei, prijungus iš Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos gautą ANK pakeitimo projektą; 7) atsižvelgus į Ministro Pirmininko pavedimą, prijungus iš Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos gautą ANK pakeitimo projektą; 8) siekiant ANK priedą išdėstyti nauja redakcija, kad jame pateiktos nuorodos į Europos Sąjungos teisės aktus atitiktų Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašą, patvirtintame Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72, įtvirtintus reikalavimus.

1) Administracinių nusižengimų bylose priimtų nutarimų apskundimo tvarka reglamentuota ANK 621 straipsnyje, kur numatyta, kad nutarimus apylinkės teismui gali apskūsti asmuo, dėl kurio atitinkamas nutarimas priimtas, nukentėjęsysis (ar jų atstovai), o ANK 592 straipsnio 5 dalyje nurodytais atvejais – ir prokuroras. Tačiau ANK nėra reglamentuojamos pareiškėjų, pranešusių apie galimai padarytą administracinį nusižengimą ir jų manymu patyrusiems

dėl jo žalą, teisės, kai teiseną nutraukiama nesant administracinio nusižengimo sudėties. Pagal šiuo metu galiojančią teisinę reguliavimą, toks pareiškėjas negauna netgi administracinį nusižengimą tiriančio pareigūno sprendimo, o taip pat nėra galimybės patikrinti tokį sprendimą teisme, kadangi vienintelis tuo suinteresuotas asmuo – pranešėjas apie galimai padarytą administracinį nusižengimą – neturi nutarimo apskundimo teisės. Be to, tai apsunkina minėtam asmeniui galimybės ginti savo teises ir civiline tvarka kreipiantis dėl galimai padarytos žalos atlyginimo.

Pažymėtina, kad minėtos aplinkybės ir teisinis reguliavimas buvo įvertintas ir Seimo kontrolieriaus A. Normanto pažymoje Nr. 4D-2019/1-1244, kurioje padaryta išvada, kad asmens, teisėsaugos institucijoms pateikusių pranešimą apie galimai padarytą administracinį nusižengimą, teisės administracinės teisenos procese nėra pakankamai užtikrinamos, nes dėl nepakankamo teisinio reguliavimo nepagrįstai ribojama asmens teisė apskųsti sprendimą dėl administracinio nusižengimo teisenos pagal jo pranešimą nutraukimo ir/ar jo nepripažinimo nukentėjusiuoju ir apginti savo teises.

2) Finansų ministerija gavo AB „Ignitis gamyba“ (toliau – Bendrovė), kuri yra UAB „Ignitis grupė“, kurios akcininko teisės ir pareigas įgyvendina Finansų ministerija, dukterinė įmonė, raštą, kuriuo prašoma inicijuoti ANK pakeitimus, numatant administracinę atsakomybę už patekimą į saugomą objektą, kuriame yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs energetikos įrenginiai ir turtas, neturint tam teisės. Bendrovės vertinimu, šie teisinio reglamentavimo pokyčiai, atgrasydami potencialius pažeidėjus nuo teisei priešingų veiksmų, reikšmingai prisidėtų prie nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių energetikos įrenginių ar objektų apsaugos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 4 priedu, Bendrovei priklausančios Lietuvos elektrinė (toliau – EK), Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė (toliau – KHAE) ir Kauno Algirdo Brazausko hidroelektrinė (toliau – KHE) yra įtrauktos į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto sąrašą. Šis nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbus turtas yra naudojamas ne tik šilumos ir elektros energijos gamybai, bet ir teikiant strateginę reikšmę Lietuvos valstybės energetiniam saugumui turinčias energijos rezervo palaikymo paslaugas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2019 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 1K-267, EK, KHAE, KHE yra nustatytas aukščiausias ketvirtasis fizinės saugos lygis. Bendrovė, siekdama užtikrinti Bendrovės objektų tinkamą fizinę apsaugą, nuolat peržiūri galimas grėsmes, atlieka rizikos vertinimą, vykdo glaudų bendradarbiavimą su Vilniaus ir Kauno apskričių policijos komisariatais, Viešojo saugumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos kariuomenės padaliniais, Vilniaus, Kauno, Elektrėnų, Kaišiadorių savivaldybėmis, organizuoja taktines pratybas. Nepaisant dedamų didelių pastangų siekiant užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių energetikos objektų fizinę saugą, kartais šiuose objektuose įvyksta fizinės saugos pažeidimai. Pavyzdžiui, nors 2019 m. Bendrovės objektuose (EK, KHAE ir KHE) žymių fizinės saugos incidentų, ekstremaliųjų įvykių nustatyta nebuvo, tačiau užfiksuoti 5 atvejai, kai asmenys neteisėtai pateko ar bandė patekti į Bendrovės saugomų objektų teritorijas. Minėti asmenys buvo sulaikyti ir perduoti policijos arba gamtos apsaugos pareigūnams. Visais nurodytais atvejais asmenims pradėta administracinė teiseną tik dėl žvejybos taisyklių pažeidimo ar pasirodymo viešoje vietoje neblaiviems. Atlikusi įvykusių fizinės saugos incidentų analizę, rizikos vertinimą bei galiojančio teisinio reglamentavimo analizę, Bendrovė nustatė, kad nors Bendrovei priklausančios energetikos objektai (EK, KHAE ir KHE) yra įtraukti į nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų sąrašą ir jiems yra nustatytas aukščiausias fizinės saugos lygis, tačiau teisės aktai nenumato jokių teisinio poveikio priemonių asmenims, neteisėtai patekusiems į Bendrovės saugomų objektų teritorijas prie nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto. Tokie asmenys yra tik įspėjami žodžiu arba, esant kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimų požymių, jiems pradedama administracinių nusižengimų teiseną už kitus administracinius nusižengimus (pvz., asmuo neteisėtai patekęs į saugomo strateginio objekto teritoriją ir vykdančias nelegalią žvejybą, yra baudžiamas už žvejybos taisyklių pažeidimą). Bendrovės vertinimu, tokia situacija, kai galiojantys teisės aktai nenumato galimybės taikyti poveikio priemonių asmenims, neteisėtai patekusiems prie nacionalinės reikšmės, ypatingai saugotinių objektų, yra ydinga ir sudaro

prielaidas kilti grėsmei ne tik Lietuvos Respublikos energetiniam saugumui, bet ir nacionalinio saugumo interesams.

Atsižvelgdama į tai, bei siekdama užtikrinti tinkamą nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių energetikos įrenginių ir turto apsaugą, Bendrovė pasiūlė keisti ANK 321 straipsnį, jame įtvirtinant ne tik administracinę atsakomybę už patekimą ar bandymą patekti į branduolinės energetikos objekto aikštelę neturint tam teisės, bet ir už patekimą ar bandymą patekti į saugomą objektą, kuriame yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs energetikos įrenginiai ir turtas, neturint tam teisės.

Atsižvelgus į tai, kad nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbus yra ne tik energetikos sektorius, bet ir kiti ūkio sektoriai, ANK projekte tikslinga nustatyti administracinę atsakomybę už patekimą ar bandymą patekti ne tik į saugomą objektą, kuriame yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių energetikos įrenginių ir turto, neturint tam teisės, bet ir už patekimą ar bandymą patekti į kitus saugomus objektus, kuriuose yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto.

3) Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Šešėlinės ekonomikos mažinimo koordinavimo komisijos (toliau – Komisija) posėdyje Dėl šešėlinės ekonomikos mažinimo priemonių ir pavedimų vykdymų rezultatų buvo nutarta pavesti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai kartu su Teisingumo ministerija pateikti siūlymus Komisijai dėl ANK nustatyto administracinio nurodymo instituto praplėtimo, taikant nurodymą juridiniams asmenims, nustatyta tvarka ir terminais nepateikusiems Juridinių asmenų registro tvarkytojui metinių finansinių ataskaitų rinkinių (Komisijos 2020 m. birželio 17 d. protokolo Nr. LV-289 1.5 papunktis).

Vykdam šį pavedimą Valstybės įmonė Registrų centras informavo, kad teismai, išnagrinėję bylas dėl ANK 223 straipsnio 2 dalyje numatyto administracinio nusižengimo, maksimalios sankcijoje numatytos baudos (ANK 223 straipsnio 2 dalies sankcijoje numatyta bauda nuo 200 iki 3000 eurų) neskiria. Registrų centro duomenimis, nuo 2019 m. kovo 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 dienos teismus pasiekė 616 administracinių nusižengimų bylų, iš kurių 427 nurodytu laikotarpiu buvo baigtos. Dažniausiai teismai juridinių asmenų vadovams skyrė ne didesnę nei minimali 200 eurų dydžio bauda (307 bylose). 12 bylų skirtos baudos mažesnės nei 50 eurų, 11 bylų – nuo 50 iki 100 eurų, net 72 atvejais skirta administracinė nuobauda – įspėjimas, t. y. paskirtos švelnesnės nuobaudos, nei numatyta ANK 223 straipsnio 2 dalies sankcijoje. Registrų centro duomenimis, nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2020 m. birželio 1 d. teismus pasiekė 301 administracinių nusižengimų byla, iš kurių 282 nurodytu laikotarpiu buvo baigtos. Kaip ir 2019 m., juridinių asmenų vadovams dažniausiai skiriama ne didesnė nei minimali 200 eurų dydžio bauda (195 bylose), taip pat taikomos švelnesnės nuobaudos, nei numatyta šios straipsnio dalies sankcijoje (6 atvejais skirtos baudos mažesnės nei 50 eurų, 8 bylose – nuo 50 iki 100 eurų, 38 bylose skirtas įspėjimas). Pastebėtina, kad tiek 2019 m., tiek 2020 m. pirmą pusmetį didžiausia juridinių asmenų vadovams skiriama bauda už ANK 223 straipsnio 2 dalyje numatytą administracinį nusižengimą buvo 500 eurų.

ANK 610 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta, kad administracinis nurodymas negali būti surašomas, kai ANK Specialiosios dalies straipsnio ar straipsnio dalies sankcijoje už administracinį nusižengimą nustatyta didesnė negu 1500 eurų maksimali bauda. Atsižvelgus į Komisijos pavedimą, Registrų centro pateiktą informaciją ir siūlymą, o taip pat į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pritarimą, ANK projekte siūloma mažinti maksimalios baudos dydį už ANK 223 straipsnio 2 dalyje nustatytą administracinį nusižengimą ir įtvirtinti 1450 eurų viršutinę baudos ribą. Taip būtų sudaryta galimybė už šį administracinį nusižengimą juridinių asmenų, užsienio juridinių asmenų ar kitų organizacijų filialų vadovams ar kitiems įstatymuose arba steigimo dokumentuose nurodytiems asmenims taikyti administracinį nurodymą ir skirti pusę minimalios sankcijoje numatytos baudos, t. y. 100 eurų.

4) ANK projektu taip pat siekiama suderinti ANK 401, 413¹ ir 589 straipsnių nuostatas su Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymo pakeitimais, įsigaliojusiais 2020 gegužės 1 d.

5) Šiuo metu, jeigu pataisos įstaigoje nustatomas ANK 492 straipsnyje (Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme nustatytas

tabako gaminių ar susijusių gaminių vartojimo ar jų turėjimo ribojimo pažeidimas) nustatytas administracinis nusižengimas, pagal Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnų pateiktą medžiagą administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo policijos pareigūnai. Pastebėtina, kad siekiant spartesnio ir racionalesnio administracinių nusižengimų teisenos proceso, tikslinga būtų suteikti teisę *inter alia* ir Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 492 straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų padarymo pataisos įstaigose.

6) Krašto apsaugos ministerijos parengtų ANK 558 ir 560 straipsnių pakeitimo tikslas – nustatyti proporcingas sankcijas, numatytas už neatvykimą į tarnybą ir karo prievolininkų pareigų nevykdymą.

Pagal Lietuvos kariuomenės turimą informaciją 2017–2019 m. buvo paskirta administracinių baudų:

Administracinių nusižengimų kodekso straipsnis	2017 m.		2018 m.		2019 m.	
	Kiekis	Suma (Eur)	Kiekis	Suma (Eur)	Kiekis	Suma (Eur)
558	46	3 590	145	12 065	317	28 670
560	5 099	92 225	8 494	176 900	11 592	264 946
Iš viso:	5 145	95 815	8 639	188 965	11 909	293 616

Iš lentelėje pateiktų duomenų akivaizdžiai matyti, kad administracinių baudų skaičius kasmet didėja. Vidutinis 2017–2019 m. paskirtos baudos dydis – apie 24 eurus.

Krašto apsaugos ministerija pastebėjo, kad baudų dydžiai, numatyti ANK už neatvykimą į tarnybą ir karo prievolininkų pareigų nevykdymą, neatitinka realios situacijos ir neatlieka atgrasomosios prevencinės funkcijos, o taip pat pažymėjo, kad bendrasis vidaus produktas, vidutinis darbo užmokestis šalyje augo, tačiau sankcijos už administracinius nusižengimus nesikeitė. Atsižvelgę į pasikeitusią ekonominę situaciją, baudų dydžius bei nusižengimų skaičių, mano, kad galiojantys sankcijų dydžiai negina valstybės interesų, neatgrasina asmenų nuo administracinių nusižengimų, neužtikrina karo prievolininkų pareigų vykdymo.

Krašto apsaugos ministerija paminėjo Estijos pavyzdį: Estijos Gynybos resursų agentūra už nurodymų nevykdymą gali skirti baudą nuo 50 iki 640 eurų, už neatvykimą į tarnybą – iki 1 200 eurų. Remiantis 2017 m. Estijos Respublikos gynybos ministerijos veiklos ataskaitoje pateiktais duomenimis, 2017 m. Estijoje Gynybos resursų agentūra surašė 1 031 administracinį protokolą ir paskyrė 118 000 eurų baudų, teismų sprendimais buvo paskirtos 646 baudos ir paskirta 68 900 eurų baudų, vidutinis baudos dydis – apie 103 eurus.

Krašto apsaugos ministerija siekia už administracinius nusižengimus, priskirtinus karo prievolę administruojančios krašto apsaugos sistemos institucijos kompetencijos sričiai galiojančias baudas padidinti mažiausiai 3 kartus, kad jos atitiktų padarytų administracinių nusižengimų pavojingumą, o taip pat atgrasytų asmenis nuo ANK 558 ir 560 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų darymo.

Karo prievolė yra kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio pareiga, įtvirtinta Lietuvos Respublikos Konstitucijos 139 straipsnyje. Tam, kad ši pareiga būtų tinkamai įvykdyta, asmuo turi būti tinkamai parengtas valstybės gynybai. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymu, valstybė nacionalinį saugumą, be kita ko, užtikrina garantuodama pasirengimą besąlygiškai gynybai ir visuotiniam pilietiniam pasipriešinimui agresijos atveju, o piliečiai – rengdamiesi visuotiniam pilietiniam pasipriešinimui. Vienas iš būdų pasiruošti valstybės gynybai yra privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimas. Siekiant užtikrinti pakankamą kiekį asmenų, tinkamai parengtų ginti valstybę nuo ginkluoto užpuolimo, kasmet vykdomas karo prievolininkų šaukimas į privalomąją pradinę karo tarnybą, tačiau pasitaiko atvejų, kai karo

prievolininkai nustatytų pareigų nevykdo (vengia šaukimo), tokiais atvejais yra taikoma administracinė atsakomybė.

Pažymėtina, kad administracinės atsakomybės priemonės ne visada užtikrina karo prievolininko pareigų įvykdymą, todėl du ar daugiau kartų taikius administracinę atsakomybę už karo prievolininko pareigų nevykdymą, kreipiamasi į prokuratūrą dėl baudžiamosios atsakomybės inicijavimo pagal BK 314 str. 2 dalį. Atsižvelgiant į didėjančius administracinių baudų kiekius ir didėjančią karo prievolininkų vengiančių šaukimo į privalomąją pradinę karo tarnybą skaičių, daugėja ir inicijuotų ikiteisminių tyrimų, 2018 m. inicijuoti 4, o 2019 m. – 46 ikiteisminiai tyrimai. Lietuvos kariuomenės Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos turimais duomenimis (ne visada informacija šią instituciją pasiekia, todėl tikėtina, kad yra daugiau) 2018-2019 m. buvo priimta 14 teismų sprendimų, kuriais karo prievolininkai pripažinti kaltais pagal BK 314 straipsnio 2 dalį, paskirtų baudų dydžiai siekia iki 1400 eurų.

ANK 558 straipsnyje nėra numatytas pakartotinumasis, o už neatvykimą į tarnybą ilgiau nei dvi paras yra numatyta baudžiamoji atsakomybė pagal BK 322 straipsnį. Taip pat sistemingai vengiant išvykimo į tarnybos vietą ir daugiau nei 2 kartus pagal šaukimo nurodymą neatvykus paskirtą dieną, gali būti taikoma baudžiamoji atsakomybė pagal BK 314 straipsnio 2 dalį.

Krašto apsaugos ministerija, atsižvelgdama į administracinių nusižengimų, priskirtinų karo prievolę administruojančios krašto apsaugos sistemos institucijos kompetencijos sričiai, reikšmingumą valstybės nacionalinio saugumo užtikrinimo sistemai, siekia už juos numatytas galiojančias baudas padidinti mažiausiai 3 kartus, kad jos atitiktų padarytų administracinių nusižengimų pavojingumą, o taip pat atgrasytų asmenis nuo ANK 558 ir 560 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų darymo.

7) Energetikos ministerijos parengto ANK 327 straipsnio pakeitimo tikslas – didinti nusižengimų prevenciją ir sugriežtinti ANK 327 straipsnyje įtvirtintą administracinę atsakomybę už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimus. Taip pat siekiama diferencijuoti administracinę atsakomybę atsižvelgus į nusižengimo pasekmes ir pakartotinumą: siūloma nustatyti administracinę atsakomybę už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimus, kurie nesukėlė energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimo trikdžių ir neturėjo įtakos saugiam, patikimam ar nenutrūkstamam energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimui, ir nustatyti administracinę atsakomybę už tokios veikos pakartotinumą, o taip pat už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimus, kurie sukėlė energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimo trikdžius arba turėjo įtakos saugiam, patikimam ar nenutrūkstamam energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimui, ir administracinę atsakomybę už tokios veikos pakartotinumą.

Energetikos ministerija pažymi, kad tinkamas energetikos objektų ir įrenginių eksploatavimas itin svarbus siekiant užtikrinti saugų, patikimą ir nenutrūkstamą energijos tiekimą. Tai sudaro visuomenės viešąjį interesą ir atitinka visuomenės poreikį apsirūpinti būtinaisiais energijos ištekliais. Neatsakingi veiksmai šalia elektros ar dujų įrenginių yra tiesioginė grėsmė šalia esančių žmonių sveikatai ar gyvybei, todėl asmenys, tyčia ar dėl neatsargumo nesilaikantys energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių reikalavimų, rizikuoja ne tik savo, bet ir kitų asmenų gyvybe. Pažeidus infrastruktūrą, tinklų operatoriai patiria nuostolių, susijusių su infrastruktūros atkūrimu siekiant užtikrinti tinkamą energetikos sistemos veikimą, taip pat minėti pažeidimai dažnai sutrikdo elektros ir dujų persiuntimą, todėl nukenčia kiti skirstomojo tinklo / sistemos naudotojai ir vartotojai. Pažymėtina, kad 2019 metais dėl energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimų buvo atjungta 179 tūkstančiai elektros energijos vartotojų, o didžiausia vieno elektros energijos sektoriuje užfiksuoto pažeidimo žala skirstomųjų tinklų operatoriui siekė daugiau kaip 8,4 tūkst. eurų, dujų sektoriuje – daugiau kaip 17,9 tūkst. eurų.

Atsakomybė už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimą yra numatyta ANK 327 straipsnyje, tačiau šiame straipsnyje numatyta sankcija neatgraso asmenų nuo administracinių nusižengimų (neveikia preventyviai), nepaveikia administracinius nusižengimus padariusi asmenų taip, kad jie laikytųsi teisės aktų ir vėl nedarytų administracinių nusižengimų.

Didžiausio Lietuvoje skirstomųjų tinklų operatoriaus AB „Energijos skirstymo operatorius“ Energetikos ministerijai pateiktais duomenimis, juridinių asmenų veikloje (kai

atsakomybėn traukiamas juridinio asmens vadovas arba kitas atsakingas asmuo – juridinio asmens darbuotojas) pažeidimai dažnai padaromi pakartotinai. Pavyzdžiui, 2019 m. elektros energetikos srityje nustatyta juridinių asmenų, kurie pakartotinai pažeidimus (veikas, atitinkančias ANK 327 straipsnyje nurodytus požymius) padarė net po 14, 10, 9 ir 8 kartų, o gamtinių dujų srityje – po 15 ir 9 kartus. 2019 m. fiziniai asmenys (kai pažeidimai padaryti ne juridinių asmenų veikloje) ir elektros, ir dujų sektoriuje, pakartotinai pažeidimus padarė po vieną kartą. Atsižvelgiant į tai, kad juridinių asmenų veikloje dažnai nustatomi pakartotinai padaromi pažeidimai, darytina prielaida, kad baudos, skiriamos už ANK 327 straipsnyje įtvirtintą administracinį nusižengimą, neveikia preventyviai ir neskatina juridinių asmenų vadovų užtikrinti, kad jų vadovaujamo juridinio asmens veikloje nebūtų nepažeidžiamos energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklės.

Energetikos ministerija taip pat atkreipė dėmesį ir į didėjantį pažeidimų skaičių, kuris leidžia daryti prielaidą, kad ANK 327 straipsnyje numatytos baudos už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimus neveikia preventyviai ir neatgraso nuo nusižengimo padarymo.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (iki reorganizavimo – Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos) 2019 m. pagal ANK 327 straipsnį išnagrinėjo – 50 administracinių nusižengimų, o 2020 metų sausio–rugpjūčio mėnesiais – 252 administracinius nusižengimus.

AB „Energijos skirstymo operatorius“ Energetikos ministerijai pateiktais duomenimis, 2016 metais elektros energetikos sektoriuje buvo užfiksuoti 395 pažeidimai¹ (iš jų 226 juridinių asmenų veikloje), 2017 metais – 271 pažeidimas (iš jų 156 juridinių asmenų veikloje), 2019 metais – 1333 pažeidimai (iš jų 334 juridinių asmenų veikloje), o 2020 metų sausio–rugpjūčio mėnesiais – 411 pažeidimas (iš jų 93 juridinių asmenų veikloje). Dujų sektoriuje 2016 metais užfiksuota 10 pažeidimų² (iš jų 4 juridinių asmenų veikloje), 2017 metais – 12 pažeidimų (iš jų 10 juridinių asmenų veikloje), 2018 metais – 80 pažeidimų (iš jų 64 juridinių asmenų veikloje), 2019 metais – 198 pažeidimai (iš jų 142 juridinių asmenų veikloje), o 2020 metų sausio–rugpjūčio mėnesiais – 68 pažeidimas (iš jų 25 juridinių asmenų veikloje).

Energetikos ministerija atkreipė dėmesį ir į tai, kad baudos dydis už ANK 327 straipsnyje numatytas veikas nepasikeitė nuo pat ANK priėmimo, nors nuo ANK priėmimo keitėsi socialinės-ekonominės sąlygos – pakilo pragyvenimo lygis, suaktyvėjo ekonominė veikla (ženkliai išaugo vykdomų statybų, įvairių objektų rekonstrukcijų skaičius), kas turėjo įtakos pažeidimų skaičių augimui.

Atsižvelgusi į tai, Energetikos ministerija padarė išvadą, kad tai, jog ANK 327 straipsnyje nėra įvertinamos pasekmės ir pakartotinumai, o taikomas administracinės atsakomybės dydis neatitinka pasikeitusių socialinių-ekonominių sąlygų, neveikia preventyviai, neatgraso pažeidėjų, taip pat neskatina veikti atsargiai ir rūpestingai bei nepažeisti kitų asmenų teisės gauti energiją nenutrūkstamai.

Energetikos ministerija atkreipė dėmesį į tai, kad pasiūlymas griežtinti ANK 327 straipsnyje numatytas sankcijas nėra vienintelė priemonė, skirta pažeidimų skaičiui mažinti. Skirstomųjų tinklų operatorius, siekdamas mažinti elektros ir dujų tinklų pažeidimų skaičių įgyvendina prevencines priemones ir bendradarbiauja su atsakingomis institucijomis, pvz., ragina savivaldybes ir seniūnijas, išduodant leidimus kasti, atkreipti pareiškėjų dėmesį į tai, kad būtina patikrinti viešai prieinamą informaciją apie elektros ir dujų tinklų buvimo vietą (www.regia.lt), taip pat paskatinti pareiškėjus kreiptis į skirstomųjų tinklų operatorių tiksliai parodyti konkrečių tinklų buvimo vietą. Skirstomųjų tinklų operatorius, siekdamas skatinti rangovus elgtis atsakingai, bendradarbiauja su rangovus vienijančiomis asociacijomis (Lietuvos elektros energetikos asociacija, Lietuvos statybininkų asociacija, Lietuvos savivaldybių asociacija) ir kitomis institucijomis (Valstybinė miškų tarnyba).

¹ Oro linijos laidų pažeidimai, oro linijų atramų pažeidimai; elektros kabelių pažeidimai, vykstant žemės kasimo darbus ir kt.

² Mechaniniai dujotiekų pažeidimai, susiję su požeminių ar antžeminių dujotiekų mechaniniais pažeidimais, kai dujos nenutekėjo, ir dujų tiekimo sutrikimai dėl mechaninių dujų sistemų pažeidimų, kai dujos nutekėjo (pažeistas dujotiekis ar jo sudedamųjų dalių konstrukcija ar kt.).

8) Atsižvelgus į tai, kad šiuo metu galiojanti ANK priedo redakcija, o taip pat priimti šio priedo pakeitimai, įsigaliosiantys vėliau, neatitinka Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų apraše nustatytų reikalavimų, ANK projekte ANK priedas dėstomas nauja redakcija, o taip pat atitinkamai keičiami ANK priedo priimti pakeitimai, įsigaliosiantys vėliau, be to, siekiama ištaisyti dažnų ANK priedo pakeitimų metu įsivėlusias techninio pobūdžio klaidas.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Baudžiamosios justicijos grupės (grupės vadovė – Simona Mesonienė, tel. 266 2873, el. paštas s.mesoniene@tm.lt) vyresnysis patarėjas Germanas Politika (tel. 266 2907, el. paštas g.politika@tm.lt) ir patarėja Sonata Gendvilaitė (tel. 266 2950, el. paštas s.gendvilaite@tm.lt).

3. Dabartinis įstatymų projektuose aptartų teisinių santykių reguliavimas

1) ANK nėra įtvirtintos teisės ir pareigos asmeniui, kuris pranešė apie administracinio nusižengimo požymių turinčios veikos padarymą, manančiam, kad šia veika jam padaryta fizinė, turtinė ar neturtinė žala. Asmuo, pranešęs apie administracinio nusižengimo požymių turinčios veikos padarymą ir nurodęs, kad šia veika jam padaryta fizinė, turtinė ar neturtinė žala nėra informuojamas apie nutarimo nutraukti administracinio nusižengimo teiseną, nesant administracinio nusižengimo požymių, priėmimą ir neturi teisės apskusti tokį nutarimą.

2) ANK 321 straipsnyje įtvirtinta administracinė atsakomybė už patekimą ar bandymą patekti į branduolinės energetikos objekto aikštelę neturint tam teisės, tačiau nėra nustatytos administracinės atsakomybės už patekimą ar bandymą pateikti į saugomą objektą, kuriame yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs įrenginiai ir turtas, neturint tam teisės.

3) ANK 223 straipsnio 2 dalies, numatančios administracinę atsakomybę už neteisingų juridinio asmens, užsienio juridinio asmens ar kitos organizacijos filialo finansinių ataskaitų (konsoliduotųjų finansinių ataskaitų), metinės ataskaitos, metinio pranešimo (konsoliduotojo metinio pranešimo), veiklos ataskaitų, mokėjimų valdžios institucijoms ataskaitos (konsoliduotosios mokėjimų valdžios institucijoms ataskaitos) patekimą Juridinių asmenų registro tvarkytojui arba juridinio asmens, užsienio juridinio asmens ar kitos organizacijos filialo finansinių ataskaitų (konsoliduotųjų finansinių ataskaitų), metinės ataskaitos, metinio pranešimo (konsoliduotojo metinio pranešimo), veiklos ataskaitų, auditoriaus išvados, mokėjimų valdžios institucijoms ataskaitos (konsoliduotosios mokėjimų valdžios institucijoms ataskaitos) nepatekimą Juridinių asmenų registro tvarkytojui laiku teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka, sankcijoje nustatyta, kad ši veika užtraukia baudą juridinių asmenų, užsienio juridinių asmenų ar kitų organizacijų filialų vadovams ar kitiems įstatymuose arba steigimo dokumentuose nurodytiems asmenims nuo 200 eurų iki 3000 eurų. Už šį administracinį nusižengimą administracinis nurodymas netaikomas.

4) Šiuo metu galiojančio ANK 401 straipsnio 24 dalyje, 413¹ straipsnyje ir 589 straipsnio 94 punkte vartojamos sąvokos nesuderintos su Saugios laivybos įstatymo pakeitimais, įsigaliojusiais 2020 gegužės 1 d.

5) ANK 589 straipsnyje Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams nesuteikta teisė pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 492 straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų padarymo pataisos įstaigose.

6) ANK 558 straipsnis numato, kad neatvykimas į privalomąją karo tarnybą, savanorišką nenuolatinę karo tarnybą arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą be pateisinamos priežasties iki dviejų parų užtraukia baudą nuo 140 iki 300 eurų. ANK 560 straipsnyje numatytų karo prievolininkų pareigų nevykdymas užtraukia baudą nuo 30 iki 60 eurų, o nusižengus pakartotinai – nuo 60 iki 140 eurų.

7) ANK 327 straipsnyje šiuo metu nurodyta, kad energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimas užtraukia įspėjimą arba baudą asmenims nuo keturiolikos iki trisdešimt eurų ir

baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo šešiasdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų.

8) Šiuo metu galiojanti ANK priedo redakcija, o taip pat priimti šio priedo pakeitimai, įsigaliosiantys vėliau, neatitinka Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų apraše nustatytų reikalavimų (daromos nuorodos į teisės akto paskelbimo šaltinį).

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

1) ANK projekte siūloma įtvirtinti, kad ANK 608 straipsnio 6 dalyje nurodyto nutarimo nutraukti administracinio nusižengimo teiseną ANK 591 straipsnio 1 punkte numatytu pagrindu kopija (nuorašas) išsiunčiama ir asmeniui, kuris pranešė apie administracinio nusižengimo požymių turinčios veikos padarymą, jei jis mano, kad šia veika jam padaryta fizinė, turtinė ar neturtinė žala, suteikti tokiam asmeniui nukentėjusiojo teises ir pareigas, taip pat ir teisę apskųsti šį nutarimą. Siūlomas teisinis reguliavimas užtikrins asmens, pranešusio apie administracinio nusižengimo požymių turinčios veikos padarymą ir manančio, kad šia veika jam padaryta fizinė, turtinė ar neturtinė žala, teises ir teisėtus interesus.

2) ANK 321 straipsnyje įtvirtinus administracinę atsakomybę už patekimą ar bandymą patekti į saugomą objektą, kuriame yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbūs įrenginiai ir turtas, neturint tam teisės, bus užtikrinta tinkama nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto apsauga.

3) Sumažinus ANK 223 straipsnio 2 dalies sankcijoje numatytą viršutinę baudos ribą iki 1450 eurų juridinių asmenų vadovams, vengiantiems Juridinių asmenų registrai pateikti metinių finansinių ataskaitų rinkinius, būtų surašomas administracinio nusižengimo protokolas su administraciniu nurodymu, siūlant asmeniui sumokėti pusę minimalios baudos – 100 eurų.

4) Atlikus ANK 401 straipsnio 24 dalies, 413¹ straipsnio ir 589 straipsnio 94 punkto pakeitimus, šiose ANK normose vartojamos sąvokos bus suderintos su Saugios laivybos įstatymo pakeitimais, įsigaliojusiais 2020 gegužės 1 d.

5) ANK 589 straipsnyje siūloma sudaryti teisinės prielaidas Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų pareigūnams pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus tais atvejais, kai pataisos įstaigose padaromi ANK 492 straipsnyje numatyti nusižengimai.

6) Padidinus ANK 558 ir 560 straipsnių sankcijose nustatytus baudų dydžius, t. y. ANK 588 straipsnyje nustačius, kad neatvykimas į privalomąją karo tarnybą, savanorišką nenuolatinę karo tarnybą arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą be pateisinamos priežasties iki dviejų parų užtraukia baudą nuo 420 iki 900 eurų; ANK 560 straipsnyje nustačius, kad Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme nustatytų karo prievolinkų pareigų, išskyrus šio kodekso 558 straipsnyje numatytus atvejus, nevykdymas, paskirtų atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą karo prievolinkų pareigų nevykdymas užtraukia baudą nuo 90 iki 180 eurų, o nusižengus pakartotinai – nuo 180 iki 420 eurų, tikimasi, kad griežtesnė administracinė atsakomybė bus atgrasi ir padės sumažinti asmenų, darančių šiuos administracinius nusižengimus, skaičių.

7) ANK 327 straipsnio pakeitimu, siekiant didinti pažeidimų prevenciją, siūloma:

- ANK 327 straipsnio 1 dalyje nustatyti administracinę atsakomybę už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimus, kurie nesukėlė energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimo trikdžių ir neturėjo įtakos saugiam, patikimam ar nenutrūkstamam energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimui, o taip pat *didinti baudos dydį*, t. y. numatyti, kad tokie taisyklių pažeidimai užtraukia įspėjimą arba baudą asmenims nuo septyniasdešimt iki vieno šimto penkiasdešimt eurų ir baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo trijų šimtų iki šešių šimtų eurų.

- numatyti administracinę atsakomybę už pakartotinį energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimą (ANK 327 straipsnio 2 dalis). Veikos pakartotinumą, kaip kvalifikuojantį požymį, lemtų didesnę sankciją – baudą asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų ir baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio dviejų šimtų eurų. Energetikos ministerijos nuomone, griežtesnės

administracinės atsakomybės nustatymas už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pakartotinį pažeidimą užtikrintų tinkamą tokios veikos teisinį kvalifikavimą ir proporcingų sankcijų taikymą. Sugriežtinant administracinę atsakomybę siekiama atgrasyti potencialius teisės pažeidėjus nuo pakartotinių veiksmų / neveikimo, kuriais būtų pažeidžiamos energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių nuostatos, taip pat užtikrinti, kad padaryti pasikartojantys pažeidimai būtų tinkamai įvertinti.

- administracinę atsakomybę už energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimą diferencijuoti pagal pažeidimu sukeltas pasekmes, įtvirtinant materialią tokios veikos sudėtį (ANK 327 straipsnio 3 dalis). Energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimu sukeltais padariniais yra pažeidžiami ne tik energetikos įmonių, bet ir trečiųjų asmenų (sistemos naudotojų ir vartotojų) interesai, todėl energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimas, sukėlęs energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimo trikdžių arba turėjęs įtakos saugiam, patikimam ar nenutrūkstamam energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimui, turėtų būti atribotas nuo formalios veikos, nustatant proporcingą sankciją už tokį priešingą teisei veikimą ar neveikimą. Atsižvelgiant į tai, siūloma numatyti, kad energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimas, sukėlęs energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimo trikdžių arba turėjęs įtakos saugiam, patikimam ar nenutrūkstamam energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimui, užtraukia baudą asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų ir baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio dviejų šimtų eurų.

- numatyti administracinę atsakomybę už pakartotinį energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimą, sukėlusį energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimo trikdžių arba turėjusį įtakos saugiam, patikimam ar nenutrūkstamam energetikos objektų ir (ar) įrenginių veikimui (ANK 327 straipsnio 4 dalis) ir įtvirtinti baudą asmenims nuo trijų šimtų iki šešių šimtų eurų ir baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno tūkstančio dviejų šimtų iki dviejų tūkstančių keturių šimtų eurų.

8) Įstatymų projektuose siūloma ANK priede dėstomas nuorodas į Europos Sąjungos teisės aktus patikslinti pagal Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų apraše įtvirtintus reikalavimus. Šis pakeitimas užtikrins teisėkūros sklandumą ir vientisumą.

5. Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektai verslo sąlygoms ir verslo plėtrai įtakos neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymų projektus, kitų įstatymų priimti, keisti ar pripažinti negaliojančiais nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose nėra naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų, todėl įstatymų projektų nereikia įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymų projektus reikės keisti Juridinių asmenų registro nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407, ir juose įtvirtinti terminą, kada Juridinių asmenų registro tvarkytojas turėtų pareigą tikrinti, ar Juridinių asmenų registrui pateikti metinių finansinių ataskaitų rinkiniai po administracinio nurodymo surašymo.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektams įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „administracinis kodeksas“, „administracinė atsakomybė“, „administracinis nusižengimas“, „administracinis nurodymas“, „karo tarnyba“, „energetikos objektų ir įrenginių apsaugos taisyklių pažeidimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
